

Důležitá je celková doba praxe, zkušenosti a aprobovanost učitele. Čím vyšší jsou tyto charakteristiky učitele, tím méně učitelé tráví času zjednáváním pořádku, efekt v případě vnímané disciplíny pak není v modelu statisticky významný (samostatně ale proměnné korelují s indexem disciplíny v předpokládaném směru). Do modelů z ředitelského dotazníku vstupuje pouze proměnná kontrolující celkové klima ve škole dle ředitele školy, ostatní charakteristiky ředitele jako věk, zkušenosti a další postoje nevycházejí statisticky významně a výsledné modely je již proto neobsahují. Vnímaná školní delikvence a násilí ředitelem logicky pozitivně souvisí s nízkou disciplínou vnímanou učitelem. Proměnná je ale na úrovni školy, což je důležité hlavně v tom, že se jedná ne o problém jednotlivého učitele, jeho kompetence zvládat disciplínu ve třídě, ale že se jedná o kontextuální efekt školy, na které učitel učí. Tato kontextová proměnná pak vysvětlí rozdílné vnímání disciplíny napříč školami.

2.3 Doprovodná zjištění z modulu TALIS-PISA link

Na to, jaké klima panuje ve třídách, v kterých se učí, byli dotazováni i žáci v rámci šetření PISA. Za využití souborů z TALIS-PISA link databáze je tak možné sledovat, zda se pohled žáků ve škole na to, jaká v jejich výuce panuje disciplína, pojí s tím, jak vyrušování vnímají sami učitelé. Vzhledem k tomu, že jsou v učitelském souboru z link databáze zahrnuti učitelé z více druhů škol, můžeme navíc sledovat rozdíly mezi nimi. Určitou nevýhodou na druhou stranu představuje skutečnost, že se jedná o soubor reprezentativní pouze za učitele patnáctiletých žáků zapojených do testování PISA. Přesto však zjištění z něj mohou posloužit k utvoření alespoň základní představy o působení dalších proměnných zachycujících kontext školy, v nichž učitelé působí, tentokrát rovněž díky využití dat získaných agregací výpovědí žáků na úroveň školy.

Disciplína ve třídě (DISCLIMA)

“Žáci neposlouchají, co učitel říká.”

“Ve třídě je hluk a nepořádek.”

“Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší.”

“Žáci nemohou dobře pracovat.”

“Žáci začínají pracovat až dlouho po začátku hodiny.”

Index sledující pocity žáků ohledně vybraných situací klimatu disciplíny a frekvenci jejich opakování v hodinách češtiny, je konstruován z pěti otázek.

Čím vyšší hodnoty index dosáhne, tím lépe žáci vnímají disciplínu v hodinách, tzn. tím méně časté je rušivé třídní klima v hodinách češtiny. Naopak nízké hodnoty indexu značí silně rušivé třídní klima.

Z grafu znázorňujícího výsledek modelu je na první pohled patrné, že v porovnání s učiteli základních škol učitelé středních škol bez maturity zřejmě mohou pociťovat rušivé klima ve výuce silněji, naopak učitelé víceletých i čtyřletých gymnázií vyrušování oproti učitelům základních škol vnímají méně. Na základě předchozích zjištění prezentovaných v této kapitole jsme podobný vztah patrně mohli očekávat. Rovněž koeficient vnímaného disciplinárního klimatu žáky ve škole je v očekávatelném směru, neboť v tomto případě vyšší hodnota značí lepší pohled na disciplínu ve výuce. S lepším průměrným hodnocením disciplíny žáky ve škole, v níž učitel působí, tedy klesá vnímání rušivého klimatu učitele. Pohled žáků ve škole na vyrušování ve výuce se tak zdá být v souladu s vnímáním vyrušování učitelem.